

හුජුවන්තකින්හට නැරු තහන දූල්වන්නට

සොදුරු ව්‍යුවෙ
මෙත්සින

ප්‍රාථම අලුවිවේ අනෝමදස්සි ස්වාමීන් වහන්සේ

ප්‍රජාවන්තයින්හට නැණු පහන් දූල්වන්හට

සොලුරු දිවියට

මෙත් සිත

පුරුෂ අලවිවේ අනෝමදස්ස ස්වාමීන් වහන්සේ

සොයුරු දිවියට මෙත් සිත පූජ්‍ය අලවිවේ අනෝමද්‍යස්සි ස්වාමින් වහන්සේ

පුරුම මුද්‍රණය - 2020 මාර්තු මස - 4000

ISBN: 978-624-5177-02-4

ප්‍රකාශනය

රෝගකුවුවගල ආරණ්‍ය සේනාසන හාරය,
අධ්‍යීක්ෂණ විෂය, විද්‍යාත්මක විෂය, මාතලේ.

‘සබෑඛ දානං ධම්ම දානං පිනාති’

කතාගේ වෙතත් කානි

- සත්‍යයෙහි අරුණෝධිය
- පරිවිච්ඡලුප්පාද විවරණය
- ප්‍රයාවෙන් දතුපුරුෂ ත්‍රිලක්ෂණය
- බෙංධ්‍ය හාවනාවේ අනුපූර්ව ප්‍රතිපදාව
- The Dawn of the Truth
- තමා සෞයන්ත
- ධම්ම වින්තා
- ධනවතෙකු වත්තන
- බලන් කඩතුරා හැර දැස්
- Discover Yourself

විමසීම්

ධම්ම පාරමී ආරණ්‍ය සේනාසනය, කුවකුලියාව, අනුරාධපුරය.

077-0136809 (කැකිරාව) | 071-0548449/077-3818758 (මාතලේ)

071-7633637 (නාරම්මල) | 070-3070758 (හොරණ/බත්තරමුල්ල)

Email: alawweanomadassithero@gmail.com

Facebook, YouTube : Alawwe Anomadassi Thero

බරුම දානය සඳහා ආධාර මුදල් යොමුකිරීමට

සම්පත් බැංකුව, පැලවත්ත ගාබාව (452, පන්තිපිටිය පාර, පැලවත්ත, බත්තරමුල්ල)

ගිණුම් අංකය : 1063 - 6100 - 4022

නම : රෝගකුවුවගල ආරණ්‍ය සේනාසන හාරය

ගාබා අංකය : 063 , SWIFT: BSAMLKLX

මුද්‍රණය : කොළඹ පින්ටරස්

17/2, පැරිවත්ත පාර, ගංගොඩවිල, නුගේගොඩ. - දු.ක: 0114 870 333

පිළුම

මාගේ ගාස්තා වූ තිලෙල්ගරට බුදුරජාත්‍යන් වහන්සේටත්,

සුපිරිසිඳ බුදුවදන මෙය යැයි මග එළිකරමින්

මා හට පැවිණි උපසම්පදාව ලබාදුන් ගුරුදෙශවිදුන්ටත්,

මාගේ මහෝපාධකාය කළයාතාවංශනිකායේ

මහානායක බුරන්දිර

අති ප්‍රජා දොඩුම්පනළ වන්දුසිර

මහානායක ස්වාමීන් වහන්සේටත්

ගෞතම සයුන් ලදී ග්‍රාවක ග්‍රාවිකාවත්ටත්,

ගෞරවයෙන් පිළින උපහාරයකි.

භැඳීන්වීම

මේ වසර 2640 කට පෙර ලොව පහළ වූ සිද්ධාර්ථ ගොතම බෝසතාණන් වහන්සේ වසර 2605 කට පෙර සියලු කෙලෙසුන් නසා සම්මා සම්බුද්ධ බවට පත්වූ සේක. එතැන් පටන් පන්සාලිස් වසක් පුරා තුවණුති දෙවිමතිසුන්ට යථාර්ථය පෙන්වාදීම නිසා එකල පිනැති මිනිසුන් ධර්මය අවබෝධ කොට සසරින් එතෙර වූහ.

මිහිදු මහරහතන් වහන්සේගේ ආගමනයෙන් ශ්‍රී ලංකාද්වීපයට ශ්‍රී සද්ධර්මය ලබාගැනීමෙන් අතර ඉන් ප්‍රයෝගන ලැබ තිවීමට පත් වූ උතුමන් ද සිටියන. එසේ ශ්‍රී ලංකාද්වීපයේ ස්ථාපිත වූ ශ්‍රී සද්ධර්මය දීපස කාලයකට පසු තැවත බැබලෙන යුගයක් අද උදාව් ඇත.

වසර 50-60 කාලයක සිට තුවණුති සත්පුරුෂයින් කිහිපයදෙනෙකු විසින් පිරිසිදු බුද්ධ වචනය හඳුරා, ඒ විවර කරගත් මගෙහි හැසිරෙමින්, එම දහම තුවණුති ග්‍රාවකයන් හට දේශනා කිරීමත්, ග්‍රාවකයින් ඒ මග ගැනීමත් මෙම පිබිදීමට බොහෝ සේ බලපෑහ. ඒ උතුමන්ගේ විවරණ තුළින් සහ සැබැ බුද්ධ වචනය හැදැරීම තුළින් තුවණුති ඔබට මේ ධර්මය තේරුම් ගැනීමට අවශ්‍ය වන අයුරින් මේ දහම විවරණය සකස් කොට ඇත.

එම නිසා අතක්කාවට වූ මේ ධර්මය (තර්කයට ගෝවර නොවන) තුවණුති මිනිසුන්ට පමණක් තමන්ගේ ප්‍රයාව හසුරුවා සැබැ බුද්ධ වචනය තුළින් දහම් මග විවර කරගෙන තිවී සැනසීමට මේ දහම් පරියාය උපතිග්‍රය කර ගනින්ව!

මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය යථාර්ථයක් බවට පත්කර ගැනීමට නන් අයුරින් උපකාර කළ ගොරවණිය ස්වාමින් වහන්සේලාට, මෙහෙණින් වහන්සේලාට සහ ගිහි පින්වතුන් හට මෙම ධර්ම දානමය ප්‍රණාය කරමය වතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධය පිණීසම හේතු වේවා!

තේරුවන් සරණයි!

අලවිවේ අනෙක්මදස්සි ස්වාමින් වහන්සේ.
බු.ව. 2560 ක් වූ වෙසක් මස

අභ්‍යාච්‍යතා ලබාදා ගුණෝධිත උපයකී මානාවල් සන්දිග්‍රහණ වතක පිංකම බෙනුවෙත්, 2019 දෙසැම්බර් 21 දින, ගොඩන දී ත්‍රිත්වන ලද ධ්‍යෙම දේශනය ඇසුරිණි. දේශනය ප්‍රව්‍යන් කිරීම සඳහා විවිධ නෑතික පිටපත : bit.ly/aa-sa153

නමොත්ස්ස හගවතො අරගතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස!

දහමෙහි ප්‍රියවු ගුද්ධාවන්ත පින්වතුන් දරමදානයක් ලබා දෙන කල්හි පිරිසිදු වූ සත්‍ය වූ කරුණු සමග දරමදානය ලබාදිය යුතුය. එසේම දරම දේශකයාණන් වහන්සේ ඉදිරිපත් කරන දහම් කරුණු තම ජ්විතයට ඇතුළත් කරගැනීමට දක්ෂතාවයක්, යුහුසුල් බවක් ග්‍රාවකයන් තෙරෙහි තිබිය යුතුය.

දරමය අසන ග්‍රාවකයින් දැනසිටිය යුතු විශේෂිත කරුණ නම් එක් එක් පුද්ගලයා දහම අසන ආකාරය වෙනස් බවයි. එමනිසා ඉන් අත්වන ප්‍රතිඵලයද වෙනස් බවයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පුද්ගලයා දහම ඉගෙන ගන්නා ආකාර තුනක් ඇති බව දේශනා කළහ¹. දරමය ග්‍රාවකය කරන සැවාම මෙයින් එක් ආකාරයකට අයිති වේ. ඒ අනුව තමා අයිති කුමන කොටසට දැයි, තමා විසින්ම තේරුම් ගැනීමෙන් වඩාත් එලදායි ලෙස දහම ඇසේම කළයුතු ආකාරයට පරිවර්තනය වීමේ හැකියාව ග්‍රාවකයාට ලැබේයි.

පළමු ක්‍රමය - කළගෙඩියක් මුතින් නවා ජලය වත්කරන අයුරින් දහම් ඇසේම. මුතින් නැවු කළගෙඩියට කොපමණ ජලය වත් කළද ජලය අපතේ යනවා විනා රඳීමක් නැත. සමහර පුද්ගලයන්ගේ දරමය ඇසේම එයට සමානය. කෙතරම් දරමය අසා සිටියද කිසිවක් ධාරණය නොවේ.

දෙවන ක්‍රමය - ඔබාක්කුවට ආහාර දාමාගෙන අනුහව කරන අයුරින් දහම් ඇසේම. මෙහිදී වාචිවී සිටිනකම් ඔබාක්කුවේ ආහාර අනුහව කළ හැකිය. හඳිසියේ හෝ නැගිට ගියහොත් ආහාර බීමට වැටෙයි. ඒ අයුරින් සමහර දහම ග්‍රාවකය කරන තෙක් ඉතා උනන්දුවෙන් ආසාවන් දහම අසා සිටියද එයින් ඉවත්ව ගිය පසු දහම ඔවුන් තුළ නැත.

¹ අධිගුත්තර තිකාය, තික තිපානය, පුද්ගල වර්ගය (3.1.3.10)

තුන්වන ක්‍රමය - කළගෙඩිය උඩු අතට හරවා ජලය වත්කරන අයුරින් දහම් ඇසීම. කළගෙඩිය උඩු අතට හරවා ජලය වත්කළ විට එහි ජලය රැදෙයි. එම ජලය ප්‍රයෝගනයට ගත හැකි වෙයි. සමහරු දහම් අසන්නේ ඒ අයුරිනි. අසන දහම් සම්පූර්ණයෙන්ම ධාරණය කරගනී. එයින් ප්‍රයෝගන ගනී. සැමවිටම දහම් තුළ ජ්‍යෙන් වෙයි.

ඉහත කුම අතරින් තමා දහම් අසන ආකාරය පිළිබඳව මෙනෙහි කර, එයින් වඩාත්ම එලදායී බවක් තමන්ගේ ජ්‍යෙනියට ලැබෙන අයුරින් දහම ඇසීමට ග්‍රාවකයින් සිතට ගත යුතුය. ඉහත කුම අතුරෙන් ග්‍රාවකයා හට ප්‍රයෝගනවත් වනුයේ තුන්වන ක්‍රමය බව තේරුම් ගැනීම අපහසු නැත. නමුත් බොහෝ දෙනාගේ ධර්මය ඇසීම පළමු හෝ දෙවන ආකාර අනුව සිදුවීම සුලඟය. ධර්ම දේශනාවක් අවසානයේදී නැගි සිටින ග්‍රාවකයින්ගෙන් බහුතරය අන් අය සමග කතා කරනුයේ ඒ මොහොතේ ඇසු දහම ගැන නොවේ. බොහෝ විට අන්‍යතාන්ගේ පෙන්ගැනීම් කරුණුක් හෝ තමාටත් අනුන්ටත් ප්‍රයෝගනයකට නැති වෙනත් නිෂ්ප්‍රත් කරුණුය. එම බණ ඇසීමත් ඔබාක්කවේ ආහාර දමාගෙන අනුහුව කිරීමත් අතර වෙනසක් නැත.

එහෙත් අප දහම් ඇසීය යුත්තේ කෙසේද? උදාහරණයක් දක්වන්නේ නම්, තමන්ගේ සම්පත්මයෙකුට දරුණු මාරාන්තික රෝගයක් වැළදුනු විට අප ක්‍රියා කරන්නේ කෙසේද? ඔහුගේ ජ්‍යෙනිවීම කෙටි කළකට සීමාවී ඇති බව තෙවෙදුවරුන් පෙන්වා දී ඇති විටදී අප ක්‍රියා කරන්නේ කෙසේද? අපගේ එදිනෙදා අනෙක් සියලුම කරුණු ඒ අවස්ථාවහි අපට නොවැදගත් වෙයි. නිවස, දරුවන්, රැකියාව, ආහාරපාන, අනාගත සැලසුම් කිසිවක් වැදගත් නොවේයි. එකම අරමුණ තම සම්පත්මයා රෝගයෙන් මුදවාගෙන සුවපත් කිරීමයි. ඒ සඳහා කළහැකි සැම දෙයක්ම සිදුකිරීමයි. අප කුමන කටයුත්තක නිරතවුද අපගේ සිත ඇත්තේ රෝගයා සුවපත් කිරීමේ අරමුණ සමගයි. ජ්‍යෙනියේ ඒකායන අරමුණ එය බවට පත්වේ. අපගේ ජ්‍යෙනියට ධර්මයද ඉහත ආකාරයෙන් සුවිශ්චි විය යුතුයි. එසේ වූ විට කළගෙඩිය උඩු අතට හරවා ජලය වත්කළා සේ ධර්මය අපේ ජ්‍යෙනිය තුළ යදීම සිදුවේයි.

ජ්‍යෙනිය කුමන ආකාරයකින් හෝ අවසන්වීම ස්වභාවයයි. කිසිවක් අමරණීය නැත. අප තේරුම් ගතයුතු වන්නේ ගෙවීයන්නේ මේ ලබා සිටින වටිනා මනුෂ්‍ය ජ්‍යෙනිය බවයි. එහෙත් අප ඇසු, ධාරණය කළ, පිළිපදිනලද

ධර්මය මගින් අපට අවබෝධ කර දෙනුයේ සියලු දෙයින්ම නිදහස් වන ආකාරයයි. ඒ අනුව පුද්ගල ජීවිතයට ධර්මයෙහි ඇති වැදගත්කම කෙතරමිද යන්න වැටහෙයි.

අපගේ ජීවිතය දෙස බලන විට සසර සැරී සරනවා යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ අප ජීවත් වෙනවා යන්නයි. මේ හටයේ මනුෂ්‍යයකු වී සිටින අප ර්ලග හටයේ දිව්‍ය ලෝකයේ, ප්‍රේත ලෝකයේ, තිරිසන් ලෝකයේ හෝ නිරයේ ආදි කුමන තැනක හෝ ජීවිතය ගත කරනු ඇත. මෙසේ එක් ජීවිතයකින් තවත් ජීවිතයකට නොනැවති කරන ගමන් කිරීම සසර සැරී සැරීම යනුවෙන් හඳුන්වයි.

මෙසේ ජීවිතය පවත්වාගෙන යන විට එම ජීවිතය වඩාත් යහපත්ව, විවිතවත් අයුරින් පවත්වාගෙන යැමුව අප සැම කැමතිය. ජීවිතය සාර්ථක වන්නේ එවිටය. නිදුෂ්‍යනක් ලෙස යන්ත්‍රයකින් නිෂ්පාදනය වන භාණ්ඩයක් සලකා බලමු. යන්ත්‍රය නිසි ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක ව්‍යවහාර්ත් එයින් ප්‍රමිතියෙන් උසස් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය වෙයි. එහෙත් යන්ත්‍රය නිසි ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවුනහාත් එයින් නිෂ්පාදනය වන භාණ්ඩයේ ප්‍රමිතිය බාල වීම සිදුවෙයි. ඒ අයුරින්ම අපගේ ජීවිතය පවත්වා ගන්නා ආකාරය යහපත් එකක් වීම මත ජීවිතයේ සාර්ථකත්වය රඳා පවති.

පුද්ගල ජීවිතය ඉතා උසස් අන්දමින් සරසා ගත හැකි ක්‍රමය නම් සතර බුහුම විහරණය පුද්ගල ජීවිතයට ඇදා ගැනීමයි. මෙත්තා, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ෂා යන සතර බුහුම විහරණ ගුණයන් දෙම්විපියන් තුළ ඇති බව කියුවෙයි. නමුත් එය මවිපියන්ට පමණක් සීමා වූ හෝ ආවේණික වූ හෝ දෙයක් නොවේ. එය ඔහුම පුද්ගලයෙකුට ජීවිත පුරුෂ ලෙස එක්කර ගත හැකි අගනා පිළිවෙත් සතරකි. එය ජීවිතයක සාර්ථකත්වය සඳහා මතා පිටුවහළක්, අඩ්තාලමක් දමන්නකි.

සාමාන්‍යයෙන් ජීවිතයට ප්‍රශ්නයක් ගැටළුවක් ඇතිවූ විට පුද්ගලයා එයට මුහුණ දෙනුයේ දුක්, පසුතැවීම, නොඳවසීම, ගැටීම ආදි මානසික තත්ත්වයන් මුල් කර ගනිමිනි. එවිට ප්‍රශ්නය විසඳෙන්නට තිබෙන සම්භාවිතාවට වඩා ප්‍රශ්නය තවත් සංකීරණ වීමේ සම්භාවිතාව වැඩිය. මන්ද යන් පුද්ගලයා ප්‍රශ්නයට පිළිතරු සෙවීම ආරම්භ කරනුයේ අසාර්ථක, සෘණාත්මක පදනමකින් වීම නිසාය. එසේනම් ජීවිතයේ අපට නමුවන සැම දෙයකදීම

සාර්ථකත්වය ප්‍රාග්ධනය කර ගැනීමට නම් අප සිතන කුමය වෙනස් කර ගත යුතුය. පසුතැවීම, දුක, නොදුවසීම සහ ගැටීම වැනි මානසිකත්වයන් අතහැර ඉවසිලිවන්තබව ඇති කර ගත යුතුය. ඉවසිලිවන්තව ප්‍රශ්නය දෙස බැලීමෙන් අපට ප්‍රශ්නයේ සැම පැතිකඩ්ම මතාව දරුණුය වී නිසි විසඳුමක් කරා යැමට හැකියාව ලැබේ. එය සාර්ථක ජීවිතයකට අපට මග එලිකර දෙයි. එසේ නොවුනහොත් අපගේ වැරදි සහිත මත්ත්හාවයන් හේතුවෙන් සැම දෙයකදීම වැරදිම සහිත විසඳුම ලැබීම සිදුවී ජීවිතය අසාර්ථක පීඩාකාරී එකක් වනු ඇත. “අයියේ මගේ ජීවිතය මූල්‍යනින්ම අසාර්ථකයි” කියා වැළපන බොහෝ දෙනාට සිදුව ඇත්තේ ආරම්භය හෙවත් මූල්‍යනීජයේම ඇති වැරදි සහගත බවයි. මෙම තත්ත්වයන් බැහැර වී අපගේ ජීවිතය සාර්ථකත්වය කරා ගෙන යා හැකි වැදගත් කරුණු තුනක් දහමේ අන්තර්ගත වේ.

එනම් කය, වචනය සහ සිත යන ද්වාර තුනට මෙමත් භාවිතය සඳහා තුරු කිරීම. වෙනත් විදියකට කිවහොත් අපගේ ක්‍රියාව, වචන භාවිතය සහ සිතින් සිතන සිතුවිලි වල පදනම මෙමත් සහගත විය යුතු වෙයි. ඒ සඳහා අවංකව යොමු විය යුතුය. සමහර විටක අප “මෙමත් වචනවා, මෙමත් කරනවා” යනුවෙන් කියුවත් අවංකවම එය සිදුනොවන බව අපටම දැනෙයි. අවංකවම මෙමත් ගොඩනැගෙන ජීවිතයක් ඇති අයෙකු තුළ කරුණා මුදිතා උපේක්ෂා යන ගුණයන්ද රීට අනුරූපව වැශ්‍යයි. එම ගුණයන් වර්ධනය ව්‍යුතිතියා ප්‍රගුණ කරන ජීවිතයක් තුළ වැරදිම වලට ඇති ඉඩකඩ අවම වෙයි. ජීවිතය සන්සුන්, ප්‍රියමනාප සහ තෘප්තිමත් බවකින් යුතු වෙයි.

දරුවෙකු කුඩා වියේ සිටම මෙමත් පුරුදු කරන්නේ නම් කරුණා මුදිතා උපේක්ෂා ගුණ පුරුදු කරන්නේ නම් ඔහු අතින් වැරදිම සිදුනොවන බව කරජකාය සූත්‍රය² ඇසුරෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දුන් සේක. මෙමත් පුරුදු කළයුතු නිවැරදි ආකාරය අප විසින් විමසා බැලිය යුතුය. “සුවපත් වේවා සුවපත් වේවා!” යනුවෙන් සිතින් සිතන විට එය සිතීමක් පමණක් වෙයි. අවංකව ප්‍රායෝගික ලෙස මෙමත් ජීවිතයට තුරුකර ගැනීමට, පුරුදු කර ගැනීමට කරණිය මෙත්ත සූත්‍රය³ මගින් බුදුරජාණන්

² අඩිගුත්තර නිකාය, දසකනිපාතපාලි, කරජකාය වග්‍යය.

³ බුද්ධ නිකාය, බුද්ධකථා පාලි

වහන්සේ පෙන්වා දුන් මාරගය අනුගමනය කළ යුතුය. එම සූත්‍රය මගින් මෙත්මී කළ යුතු ආකාරය බුදුරජාණන් වහන්සේ මනාව පැහැදිලි කර පෙන්වා දෙති. එහිදී මෙත්මී කළ යුතු ආකාරය සඳහා බුදුහිම් නිදර්ශනයක් කොට දක්වන්නේ දාරක ප්‍රේමයයි. එනම් දරුවන් සහ දෙම්විපියන් අතර ඇති සෙනෙහස් බන්ධනයයි. මෙහිදී බුදුහිම් යන් ඉස්මතු කර දක්වන්නේ දරුවා මවිපියන්ට දක්වන සෙනෙහස පිළිබඳව තොට මව දරුවාට දක්වන සෙනෙහස පිළිබඳය. මන්ද දරුවා මවිපියන්ට දක්වන සෙනෙහස් බන්ධනයට වඩා වැඩි බන්ධනයක් මවිපියන් තුළ දරුවා කෙරෙහි ඇත. එමතිසා මවක් තම එකම දරුවා සෙනෙහසින් රක්ෂා කරන්නේ යම්පේද, ඒ අයුරින් ලෝකයාට මෙත්මිය වැඩිය යුතු බව බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුශාසනා කරති.

බුදුරජාණන් වහන්සේ රාජුල කුමරු කැදවාගෙන විත් පැවිදී කළ පසු සුදොවුන් රජු බුදුහිම් අහියසට පැමිණ මවිපිය අවසරයෙන් තොරව දරුවන් පැවිදී තොකරන මෙන් අයැද සිටියේය. එය පිළිගත් බුදුහිම් යන් එය නීතියක් කොට පැනවීය. උපසම්පදා කරමය සිදුකරන අවස්ථාවේදී “අනුයුදාතොසි මාතාපිතුහි?”⁴ යනුවෙන් උපසම්පදා වන සාම්බෝර හික්ෂාන් වහන්සේගෙන් විමසනු ලබයි. එහි තේරුම නම් “මවිපියන්ගෙන් අවසර ඇත්ද?” යන්නයි. එය සුදොවුන් රජු මෙම ඉල්ලීම සිදුකිරීමට පෙර තොවීමසු කාරණයකි. සුදොවුන් රජු බුදුහිම් අඛියසදී “ස්වාමීනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඔබවහන්සේට මේ කාරණය තේරුම් නැත. ඔබවහන්සේට එම බන්ධනය නැත. ස්වාමීනි දෙම්විපියන් සහ දරුවන් අතර ඇති බන්ධනය සම් මස් ලේ ඇට පසාරු කරගෙන ඇටමිදුව් තුළට කා වදින්නේය. එම නිසා දෙම්විපියන්ගෙන් අවසර තොගෙන දරුවන් පැවිදී තොකරනු මැනවි” යන ආයාචනය සිදු කරනු ලැබේය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් රජුගේ ඉල්ලීම පිළිගනු ලැබූහ.

කළාතුරකින් අපට මෙත්මිය, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ෂා නැති දෙම්විපියන් දක්නට ලැබූණද, ලෝකයේ දෙම්විපියන් අති බහුතරය සතර බුහුම විහරණ ගුණයෙන් යුතුක්තය. එමතිසා මෙත්මිය කළයුතු ආකාරය පිළිබඳ තිදුසුන් කොට දැක්වීම සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් මවකගේ සිතෙහි තම දරුවා කෙරෙහි ඇති ආදරය ගෙනහැර දැක්වීය. එනම් එක දරුවකු සිටින

⁴ විනය පිටක, මහාචාර්ය පාලිය, මහා බන්ධකය, රාජුල වත්ස්

මවක් සිය දරුවාට දක්වන ආදරය මෙන් ලෝක සත්ත්වයා කෙරෙහි මෙත්තිය පතුරවන ලෙස අනුගාසනා කරනු ලැබූහ. එහෙත් අපට, නොදන්නා පුද්ගලයකු දකින්දී මවක් තම එකම දරුවාට කරන ආදරය සේ මෙත්තියක් ඇති වන්නේද? සත්‍ය පිළිතුර නම් නැත යන්නයි. අප විරය වැඩිය යුත්තේ බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් අපට පෙන්වා දුන් ආකාරයට සියලු ලෝ සත්‍යන් කෙරෙහි මෙත්තිය උපද්‍වා ගැනීම සඳහාය. ඔවුන් සමග කතා කරන විට, ඔවුන් සමග කටයුතු කරන විට ඔවුන් සිහිවෙන විට බුදුහිමි කී ආකාරයෙන් හැඟීම් අපට ඇතිවේ නම් අප සිත තුළ මෙත්තිය පවතී.

අප විසින් ඩුරු කළ යුතු වන්නේ මෙම මෙත්තියයි. මෙත්තිය අපට අසාරථක බවින් මුදවා සාරථක පුද්ගලයකු බවට පත්කරයි. මෙත්තිය ඇති කර ගැනීමටත් පවත්වා ගැනීමටත් අවංක උත්සාහයක් සහ කැපවීමක් තිබිය යුතුයි. මෙත්තිය යනු සිතුවිල්ලක් පමණක් නොවේ. එය ක්‍රියාවෙන්, වචනයෙන්, ප්‍රතිපදාවෙන් අපගේ ජීවිතය සමග පවත්වාගෙන යා යුතු දෙයකි. අප තුළ මෙබදු වූ මෙත්තියක් පවතින විට ජ්වන ගමනේදී සිත් පීඩා, අර්බුද, ප්‍රශ්න, ගැටීම් අප වෙතින් ඉවත් වේ. එවිට අප තුළ කුසල පක්ෂය වැඩිම ආරම්භ වෙයි. අවංකව මෙත්තිය වඩා පුද්ගලයාට අව් ආයුධ, වසරිස වලින් සිදුවන හානි සහ අමතුළු කරදර ආදිය සිදු නොවන බව, පිරිස් අතර ප්‍රසාදය ඇතිවන බව, මුහුණේ පැහැපත් බව, මරණය සිදුවන මොහොත් සිහිමුලා වීමක් සිදු නොවන බව සහ පරලොව සුගතිගාමී වන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙත්තියේ ආනිංස වශයෙන් පෙන්වා දුන්සේක්.

බොද්ධයාගේ අරමුණ නිවන් දැකීමය. ඒසේම ඔහු මත්‍යාංශ හවයක් ලබා සිටින මේ අවස්ථාවේ තමාගේ ජීවිත පැවැත්ම යහපත්ව පවත්වා ගැනීමද ඉතා වැදුගත්ය. ඒ සඳහා අප විසින් අපගේ ජීවිත, දහමට අනුකූලව ගොඩනගා ගත යුතුය. මේ පිළිබඳව ඉතා අගනා උදාහරණයක් වූ උග්සිඩ් සූත්‍රයෙන්⁵ ගෙනහැර දැක්විය හැකිය.

මෙත්තිය ප්‍රායෝගිකව හාවිතාවට ගන්නා ආකාරය පිළිබඳව මෙහි සඳහන් විශේෂිත කරුණ නම් මෙහි යහපත් සත්පුරුෂයන් අතර මෙත්තිය හාවිතා වන ආකාරය හෙළිදරව් වීමයි. නමුත් සත්පුරුෂයන් නොවන අයටද මෙත්තිය පැතිරවිය යුතු බව බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දී ඇත්තේ

⁵ මර්කිම නිකාය, මූලප්‍රේෂණාස පාඨිය, මහා යමකවග්‍රය

සියලු ලෝ සතුන් එකම කුලකයකට ඇතුළු කරමිනි. මෙම සූත්‍රයෙන් අපට මෙමතිය ප්‍රායෝගිකව නිරන්තරයෙන් සිත තුළ වැඩිය යුතු ආකාරය පෙන්වා දෙයි.

අනුරුද්ධ තෙරුන් වහන්සේ, ක්මිල්ල තෙරුන් වහන්සේ සහ නන්දිය තෙරුන් වහන්සේ යන තිදෙනා වහන්සේලා ගෝස්බිග වනයේ එක්ව වාසය කරන කළේන් උන්වහන්සේලාගෙන් “බල සැම සතුටින්ද? සතුටින් සිටියේ කෙසේද?” යන්න බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් විමසනු ලැබූහ.

එහිදී “ස්වාමිනි, අනෙක් තෙරුන් වහන්සේලා මෙහි සිටින මොඨොතේන්ත්, නොසිටින මොඨොතේන්ත් යන අවස්ථා දෙකෙහිදීම උන්වහන්සේලා කෙරෙහි සිතින්, කයින් සහ වචනයෙන් මෙමති සහගතව වෙසම්ඩි” යනුවෙන් අනුරුද්ධ තෙරුන් පැවසුහ. අනෙකුත් තෙරුන් වහන්සේලා දෙනමගේ පිළිතුරද මේ පිළිතුරට සමාන විය. ගුණධර්ම පුරණ සත්පුරුෂයේ මෙමතිය වඩා ආකාරය මෙයින් මැනවින් ප්‍රකාශ වෙයි.

එසේම මෙම සූත්‍රයේදී තව දුරටත් ඉතා විවිත වූ කරුණක් ප්‍රකාශ වීම දක්නට ලැබේයි. එනම් “අනිත් තැනැත්තන් ඇති කරගන්නා සිත මම ඇති කර ගනිම්” යන්නයි. එහිදී සැමගේම සිතුවිලි සමාන වෙයි. එකිනෙකට ප්‍රතිච්චිරුද්ධ වූ හෝ අසමාන වූ හෝ විෂම වූ හෝ සිත් නොවී එකම ආකාරයේ සිත් ඇතිකරගැනීම හේතුවෙන් ගැටීම් නැති වෙයි. අප තුළ කොපය හටගනුයේ අපගේ මතයට, සිතුවිලි වලට වෙනස් මතයක්, සිතුවිල්ලක් අන් අය තුළ ඇති විටදිය. එවිට ගැටීම් ඇතිවී මෙමතියෙන් බැහැරවීම සිදු වෙයි.

මෙහිදී මෙම තෙරුන් වහන්සේලා ප්‍රකාශ කරනු ලැබූවේ “මගේ සිත (මගේ මතය, මගේ සිතුවිලි) පසෙකින් තබා මම අනෙක් ස්වාමින් වහන්සේලාගේ සිත ඇති කරගන්නෙම්” යන්නයි. එහිදී ගැටෙන්නට හේතුවන මූල බීජ හෝ පදනමක් ඇති නොවේ. පුද්ගලයන් ලෙස අපට මේ අයුරින් සිතිය හැකිද? අන්ත්ත වශයෙන්ම එය අසිරි බව අපට වැටහෙයි. නමුත් සැබැ ලෙසම මෙමතියෙන් ජ්වත් වනවා යනු මෙයම වේ. අප විසින් වරදවා වටහා නොගත යුතු කරුණ නම් ප්‍රාණසාත කිරීම, සෞරකම් කිරීම ආදි අකුසල සිතුවිලි ඇති අයකුගේ සිත අප ඇති කරගන්නවා තීම නොවන බවයි. සත්පුරුෂයන් සිතන යහපත්, කුසල පක්ෂය වඩා සිතුවිලි අප ඇතිකරගනු

ලබන බවයි. මේ අප කතා කළ සත්පුරුෂයන් අපගේ ජ්වීතවලට සම්බන්ධ මවිඡිය වැඩිහිටියන්, දුදරුවන්, යාති හිතම්තුයින්, ගුරුවරුන් ආදි ඕනෑම අයකු විය හැකියි.

වැරදි ආකාරයෙන් සිත, කය, වචන හසුරුවන අය සමග සිටින විට අප මෙමතිය ප්‍රායෝගිකව සිදු කරන ආකාරය කෙසේද? යන්න දැනසිටීම වැදගත්ය. තිදුෂනක් ලෙස පවුලක පියා වැරදි ක්‍රියාවක තිරත වන්නේ නම්, එනම් මත්වතුර පානය කරන්නේ නම් අප ද එය සිදු කළ යුතු නැත. එම වැරදි, වැරදි ලෙස දකින්නට අපට හැකිවිය යුතුය. එහෙත් ඒ සමග නොගැටී සිටින්නේ කෙසේද යන්න දැනගැනීමට දහම විමස්මින් කරුණු සොයා බැලිය යුතුය.

සමහර අවස්ථාවලදී අප ඉතාම ගරු කරන අපගේ ආගම දහම සම්බන්ධයෙන් වැරදි කරන අය සමග අප ගැටීම සාදා ගනී. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අනුගාසනයට අනුව අප ඒ අය කෙරෙහිත් මෙමතිය ඇති කරගත යුතුය. එය කෙසේ කරන්නේද යන්න දැනගැනීම සඳහා අපට ධර්මය දැනගැනීම ඉතා වැදගත්ය. මෙම ධර්මය අපට වැදගත් වනුයේ නිවැරදි, හොඳ, යහපත් අය අතරේ සිටින විට යහපත් ලෙසින් ජ්වත්වීමට පමණක් නොවේ. වැරදි, අයහපත් නරක අය සමග සිටින විටත් යහපත් ලෙසින් ජ්වත් වන ආකාරය දැනගැනීමටය.

පුද්ගලයන් වැරදි සිදු කරනුයේ ඔහු තුළ පවතින අකුසල මූල හේතුවෙනි. එය සැම පුද්ගලයකුටම පොදු දෙයකි. වෙනත් ආගමක වෙනත් ජාතියක ආදි වශයෙන් වෙනස් කම් තිබුණුද වැරදි කරනු ලබන්නේ ඔහු තුළ ඇති අකුසල මූල හේතුවෙනි. එනම් රාගය, ද්වේශය සහ මෝහය යනු අකුසල මූලයන්ය. මෙම අකුසල මූලයන් නිසා සමහරු සල්ලාල කමින් දිවි ගෙවති. සමහරු සූදුවට ඇබැඟී වෙති, මත්පැනට ගිපු වෙති. එහෙත් ඔවුහු හොතික වශයෙන් දියුණුවට පත්වෙති. මේ දියුණුව දකින විට අපගේ සිතේ හටගනු ලබන හැඟීම කුමක්ද? මෙමතියද? එසේත් නැත්නම් රේඛ්‍යාවද? “මොහු මෙතරම් වැරදි කරදීත් ඔහුට වරදින්නේ නැහැනේ” යන සිතුවිල්ල අපගේ සිත තුළ පැන නැගෙනු ඇති.

එම තත්වයේදී අප අවබෝධ කරගත යුතු කාරණය නම් ඔහුගේ පුරුව කරමයක් විපාක දීම නිසා ඔහු සැපයට පත්වන බවයි. අපට එසේ සිතීමේ

යුතය නොමැති වූ විට අප ඔහුගේ යසංස්රුරු පිළිබඳවන් ඔහුගේ වර්තමාන ජීවිතයන් එකම දාමයකට ගෙන සලකා ගැටීමක් සිතෙහි ඇති කර ගැනීමෙන් අකුසල් රස්කර ගනී. ඔහු වත්මන් ජීවිතය තුළ රාග ද්වේග මෝහ තිසා වැරදි කරන අතරේ ඔහු දියුණුවට පත්වෙද්දී එය ධර්මය අනුව අවබෝධ කර නොගතහොත් අපද ඔහු මෙන්ම අකුසල් රස් කර ගනී. අප තුළින්ද ගුණධර්ම ගිලිහෙයි.

මෙමතිය පාදක කර ගනිමින් ජීවිතය ගෙවන විට උපේක්ෂාවෙන් යුතුවද කටයුතු කිරීමට අපට හැකියාව ඇති වෙයි. එමතිසා අපගේ ජීවිතය සාර්ථක කර ගැනීමට මෙමති කාය කරම, මෙමති විට කරම සහ මෙමති මත්තා කරමයන් නිරන්තරයෙන්ම අපගේ ජීවිතයට එකතු කර ගත යුතුය. එසේ එකතු කර ගැනීමත් සමග අප තුළ කරුණා, මුදිතා, උපේක්ෂා යන ගුණයන් උපදියි.

කරුණාව යනු කෙනෙකුගේ දැකක් දකින විට හද්වත උණු වන ස්වභාවයයි. මුදිතාව යනු පුද්ගලයකුගේ දියුණුව දකිදී ඒ පිළිබඳ සිතෙහි ඇතිවන ප්‍රිතියයි. මෙම ස්වභාවයන් බොහෝවිට සමාජයෙන් තුරන් වෙමින් පවතින ඉතාම පුත්දර ගුණාංගයන්ය. මවිපියන් තුළ දරුවන් කෙරෙහි මෙම ලක්ෂණ ඇත. තම දරුවන් දුක්වීදිනු දකින දෙම්විපියන්ගේ හද්වත් උණු වෙයි. එය කරුණාවයි. එසේම දරුවෝ දියුණු වන විට මවිපිය සිත්තු ර්රේෂ්‍යාචාරක් ඇති නොවෙයි. ඒ වෙනුවට හටගන්නේ ප්‍රිතියයි. එම ස්වභාවය මුදිතාවයි. එසේම දරුවන් අතින් මවිපියන්ට වරදක්, අඩුපාඩුවක් සිදු වුවහොත් මවිපියන් කොළඹයට එත් නොවෙයි. එය ඉවසයි. මෙම ගුණය උපේක්ෂාවයි. මෙම කරුණා, මුදිතා, උපේක්ෂා යන ගුණයන්ට පදනම සකසන්නේ මෙමතියයි. මෙම සිවු ගුණාංගයේ සතර බුහුම විහරණ නමින් හඳුන්වයි. අපගේ ජීවිත තුළට මෙම සතර බුහුම විහරණය ඇදා ගනිමින් එම ගුණාංගයන් මත ජීවිතය පවත්වාගෙන යැමට අප දක්ෂ විය යුතුය.

අපගේ කතාව, ක්‍රියාව සහ සිතුවිලි මනාව සිතා බලා මනා සිහියෙන් යුතුව පවත්වාගෙන යා යුතුය. කෙනෙකු අපට වරදක් කළහොත් එසේත් නැතිනම් වවන මගින් හිත රිඳුවහොත් අපට ඇතිවන ප්‍රථම හැරිම නම් එසේ කළ තැනැත්තාටද ඒ අයුරින්ම සංග්‍රහ කර රිද්‍රීමයි. අපගේ සාමාන්‍ය ස්වභාවය එයයි. ඉවසීමට උත්සාහ නොකරයි. එසේ වන්නේ අපට මෙමතිය නුපුරුදු

නිසයි. එහෙත් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අනුශාසනය නම් සතුරුකමට සතුරුකමෙන් පිළිතුරු නොදීමයි. එනම් අපට වැරදි කරන අය කෙරෙහිත් මෙත්තියම පැතිරවීමයි.

අපට රිදුවන අය කෙරෙහිත් මෙත්ති සහගත සිතක් ඇති කර ගැනීම මගින් අපගේ ජීවිත පැවැත්ම සූන්දර වීම අනිවාරයයෙන් සිදුවෙයි. එවිට මධ්‍යියන් දරුවන් අතර, ඇති හිතම්තුරන් අතර, සහෝදර සහෝදරියන් අතර, ස්වාමියා හාරයාව අතර, සේවක හාම්පුතුන් අතර ගැටීම් අරඛුද හට නොගනී. එසේ අරඛුද හට නොගන්නට හේතුව අප විසින් පුරුණ කරනු ලබන මෙත්ති ප්‍රතිපදාවයි. ලෝකයේ හටගන්නා ප්‍රශ්න සහ අරඛුදයන්ට හේතුව මෙත්තිය නැතිකමයි. මධ්‍යියන්ට ඉවසීම නොමැති වූයේ නම් දරුවේ නොහික්මුතුකම් කරනවිට මධ්‍යියන් සේවනේ සිටිය නොහැකි වෙයි. ඉවසීම නොමැති වූයේ නම් මධ්‍යියන් දරුවන් අතහැර දමනු ඇත. එහෙත් මධ්‍යියන් තුළ දරුවන් කෙරෙහි සතරඹුහ්ම විහරණ ගුණයෙන් යුතුවේම නිසා දරුවේ හොඳ වූවද නරක වූවද මධ්‍යියන් සේවනේ හිදින්නට ඉඩ ලැබෙයි. දරුවන් තුළද මධ්‍යියන් තුළ මෙන් සතර බුන්ම විහරණ ගුණ පවතී නම් වඩාත් ප්‍රිතිමත් සාර්ථක පවුලක් නිරමාණය වෙයි. ඒ අයුරින් සහෝදර සහෝදරියන් අතර, ව්‍යාපාරයක සේවක හාම්පුතුන් අතර මිතුරු සමාගම් අතර මේ ගුණයන් පවතී නම් එම ස්ථානයන්හි සාර්ථකත්වය ඇතිවන අතර එවන් තැන්වල විසිමට ප්‍රියතාවය ඇතිවෙයි. අනෙක්නා විශ්වාසය, අනෙක්නා සුහදුකිලිත්වය තහවුරු වෙයි.

මෙම ගුණාංග වැඩිමෙන් අසාමාන්‍ය කුසල් රස්වෙයි. මෙත්ති කාය කරම, මෙත්ති ව්‍යාපාරය මෙන් කරම තුළින් ලැබෙන කුසල ආනිසංස කියා නිම කළ නොහැකියි.

මේ අයුරින් අපට ජීවිතය ගතකිරීමට හැකියාව තිබේ නම්, මෙලොව ගත කරන ජීවිතය සම්පූර්ණයෙන්ම සාර්ථක වෙයි. පරලොව ජීවිතයද සාර්ථක වෙයි. සතර බුන්ම විහරණ පුරුණ කර ජීවිතය පවත්වාගෙන යන තැනැත්තා හට පස්පවින් වළකින ලෙස, රෝහ්‍ය තොරු නොකරන ලෙස, එකට එක නොකරන ලෙස ආදි වශයෙන් අවවාද දීම අවශ්‍ය නොවේ. එවන් අවවාද දීමක් අවශ්‍ය වනුයේ මෙම ගුණාංග නොවැඩු මෙත්තියෙන් තොර වූ මිනිසුන් හටය.

ලෝක සත්වයා කෙරෙහි එකිනොකාට අනෙක්නා වූ මෙමත් කාය, විච් මතේ කරුමයන්ගෙන් යුතුව ජීවිතය ගත කිරීමට නොහැකි වීමෙන් අප විසින් ප්‍රාණසාතය, භෞරකම්, වැරදි කාමසේවනය, බොරුකීම, මත්පැන් මත්දුව්‍ය භාවිතා කිරීම, ර්‍රාශ්‍යා කිරීම, එකට එක කිරීම, පළිගැනීම, කොංඩකිරීම ආදි වැරදි යැයි සම්මත වර්යාවන්හි තියැලෙයි. සතර බුහුම විහරණ අඟේ ජීවිත පැවැත්ම තුළ නැතිවීම එයට හේතුවෙයි. සතර බුහුම විහරණ ජීවිත පැවැත්ම තුළ ඇතිවිට ලෝකයේ අකුසල් සිදුවීමට අවස්ථාවක්, ඉඩකඩක් නැතිවී යයි.

එවන් පැවැත්මක් ජීවිතයට ඇතිකර ගැනීමෙන් මෙලොව ජීවිතය සුන්දර වෙයි. පරලොව දුගතියකට නොයයි. කෙනෙකු තුළ මෙමත් සිතින් යුතු වූ ජීවිතයක් ඇත්නම් ඔහු බුහුම විහරණ සහිත ජීවිතයකට යොමුවන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරති. කුඩා කළ සිටම යමෙක් මෙමත් යැබුවහොත් ඔහුගේ සිතින් අකුසල් සිදු නොවන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනි.

මෙම පැහැදිලි කිරීම අපගේ සංසාර ගමන සූරක්ෂිත, සුන්දර එකක් බවට පත්කර ගැනීමට ඉවහල් වෙයි. මෙම ගුණ වැඩිමෙන් සුන්දර පැවැත්මක් ඇතිකර ගැනීමට හැකියාව ලැබෙයි. ජීවිතය පහසුවෙන් ගත කළ හැකි වෙයි. අරක සූත්‍රය, සුනෙත්ත සූත්‍රය⁶ ආදියෙහි බුදුරජාණන් වහන්සේ බෝධිසත්ත්වයකු ලෙස සසර ගමන් කරදී මෙමත් වැඩිම තුළින් කළේප ගණන් සුගතියේ ඉපදුනු බව සඳහන් වෙයි. එතරම් ආනිසංසයක් මෙමත් වැඩිමතුළ ගැබැවේ. අප විසින් අප තුළ මෙමත් ගුණය පිහිටා ඇත්දැයි අවංකවම විමසා බැලීම කළ යුතු වෙයි. එක මොහොතුක මෙමත් සහගතව සිටින තවත් මෙහොතුක තමාට හතුරුකම් කරන්නන් පිළිබඳව වෙරයෙන් හිතන පුද්ගලයන් තුළ මෙමත් ඇති නොවේ.

මෙමත් පමණක් වඩුමින් අසාධාරණ වූ අයුක්ති සහගත වූ ලෝකයක අපට ජීවත්විය හැකිදැයි කෙනෙකුට සිතෙන්නට ඉඩ ඇත. අප විසින් ඒ අසාධාරණය ඉවත් කිරීමට මුලිනුප්‍රවා දැමීමට කටයුතු කළ යුතු බවත් කෙනෙකුට සිතෙන්නට ඉඩ ඇත. අසාධාරණය මැඩ පැවැත්වීම සඳහා රීට

⁶ අධිගුත්තර තිකාය, සත්තකනිපාත පාලිය, මහා වග්‍යය

අදාළ කුමලේදයක් තිබිය යුතු බව ඔබට හැගේවි. එහෙත් මෙවන් අසාධාරණ අයුක්ති සහගත ක්‍රියාවන්, කතාවන් සමාජය තුළ සිදුවීමට හේතුව කුමක්දැයි ඔබ සිතන්නට උත්සාහ කර ඇත්ද? සත්‍ය වගයෙන් එයට හේතුව වී ඇත්තේ සමාජය තුළ මෙත්ති කාය කරම, මෙත්ති විසි කරම සහ මෙත්ති මනෝ කරම සිදු නොවීමයි. එවන් දැ නොමැති සමාජයක් තුළ රජකරනුයේ අයුක්තිය අසාධාරණය වැනි දුරුගුණයන්ය. එවන් දුරුගුණයන් බහුලවීම සහ එය මනුෂ්‍ය පැවැත්ම බවට පත්වූ විට මනුෂ්‍යයාගේ පිරිහිම ඇතිවෙයි. එම පිරිහිම මනුෂ්‍යයා දුරතිය කරා යැවීමට කටයුතු සිදු කරයි.

අප විසින් නිතර ප්‍රකාශ කරන කාරණා නම් අප බුද්ධ සාසනය රකින්නට බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය රකින්නට කටයුතු කරන බවයි. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය සහ සම්බුද්ධ සාසනය රකිම, සාර්ථක ජීවිතයක් ගතකිරීම, සියලු දේ සූන්දරව මනරම්ව කරගැනීමට නම් අප විසින් කළ යුතු වන්නේ අපගේ ජීවිතය යහපතෙහි යොදවා සූන්දර කරගැනීමයි. අපගේ ජීවිතය තුළට එන් බැලීමයි. තමන්ගේ ජීවිතය සාර්ථක සූන්දර එකක් කර ගැනීමේ වගකීම තමා විසින්ම දැරීමයි. සම්බුද්ධ සාසනය රකෙන්නට නම් බුද්ධ සාසනය ආරක්ෂා වෙන්නට නම් තමා නිසි අයුරින් ධර්මයෙහි හැසිරීම කළ යුතුයි. ධර්මය ආරක්ෂා වීමට වෙනත් කුමයක් නැත.

“මෙම තරම බණ අහන සමාජයක්, බණ කියන සමාජයක් වුවද, ඇත්තේ පිරිහිමම පමණකි” යනුවෙන් ප්‍රසිද්ධ කියමනක් මෙම සමාජය තුළ පැතිරී ඇත. එයට හේතුව කුමක්ද? එයට හේතුව පුද්ගලයා ධර්මය ගුවණය කරන, ඉගෙන ගන්න ආකාරයේ ඇති වරදයි. පෙර පැවසු පරිදි ඔබාක්කුවට ගන්න බණ සහ මුතින් හරවපු කළගෙඩිය මතට වැවෙන බණ පමණක් මෙම සමාජය පුරා පැවතීමයි. එයින් ඇති ප්‍රයෝගනයක් පුද්ගලයාට හෝ සමාජයට හෝ නැත. සමාජයේ පිරිහිමට හේතුව එයයි. අප කළයුතු වන්නේ ජීවිතය තුළට එන් බලා, අප තුළ ගුණ ධර්ම ඇතිකර ගැනීමයි.

මෙත්තියේ ආතිසංස මගින් එකිනෙකාට ප්‍රිය වෙයි. සතුරන්, සතුරුකම් දුරුවෙයි. සමාජයක් ලෙස ගතහොත්, බොද්ධ සමාජය එකිනෙකාට ප්‍රිය වෙයි. අප සිත තුළ මෙත්තිය ඇතිවන විට අන් අයට අපට ප්‍රිය වෙයි. අන් කෙනෙකුට වෙටර කිරීමේ සිතක් ඇති නොවෙයි. අන් අයට අපට ප්‍රිය වන විට සහ අපට අන් අය ප්‍රිය වන විට සමාජයේ ගැටුම් නැතිවී ප්‍රශ්න, අර්බුද

සියල්ලකම සංසිද්ධීම ඇතිවෙයි. ගෙදර, ගම, ව්‍යාපාරික ස්ථානය ආදි සැම තැනක්ම ඒ තත්ත්වයට පත්වෙයි. සාර්ථකත්වය සඳහා මෙමත්‍ය කෙතරම් අවශ්‍යය දැයි වටහා ගැනීමට මේ කාරණා උපයෝගී වෙයි.

මෙමත්‍ය වඩන විට සිදුවන තවත් කරුණක් පිළිබඳව අප දැනුවත්ව සිටීම වැදගත්. මෙමත්‍ය, කරුණාව අපගේ ජ්විතයේ අනිවාර්ය ගුණාංගයක් ලෙස පවත්වාගෙන යදි අප සිත තුළ පිරිසිදු මෙමත්‍යට අමතරව වෙනත් දෙයක (කෙලේසයක) ගොඩනැගීමක් සිදුවියැකියි. එනම් බැඳීමක් හටගනියි. බුදුරජාණන් වහන්සේ සැම බැඳීමකින්ම බැහැර වන ආකාරය ධර්මයෙහි පෙන්වා දී ඇත.

සතර බුජ්ම විහරණ ගුණ සහිත සූන්දර ජ්විතයක් සමග අප දිවි ගෙවන විට අපට ගැටළ පැන නොනගි. අපෙන් බාහිර වූ සමාජයට කළයුතු යුතුකම්, අප විසින් දැරිය යුතු වගකීම් පිළිබඳව කිසිවකුගේ මෙහෙයවීමකින් නොරව ඉටුකිරීමේ දක්ෂතාව අප තුළ ඇතිවෙයි. පුරුණ ලෙසම ජ්විතය මෙමත්‍ය පදනම්ව පවතියි. මෙමත්, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ෂා ජ්විතයේ වැඩෙන තරමට මධ්‍යියන්ට, දරුවන්ට, ස්වාමියාට, හාර්යාට යුතුකම් ඉටුකිරීමට උපදෙස් කිසිවකුගෙන් අවශ්‍ය නොවේ. සම්පුරුණයෙන්ම ජ්විතයේ පැවැත්ම මෙමත්‍ය සමග පැවතිම එයට හේතුවෙයි. අන් අයගේ යහපතම අපේක්ෂා කරන විට යුතුකම් වගකීම් මගහැරීමක් නැත. යුතුකම් වගකීම් තමන් අතින් මග හැරෙන විට අන් අය පිඩා විදින බව අවබෝධය ඇතිවන බැවින් සුවුන්ගේ සුවය, සැප, සතුට පිණිස තම කොටස හොඳින් ඉටුකරනු ලබයි.

තමුත් අප සුපරික්ෂකාකාරී වියයුතුයි. මේ සමගම අප බැඳීමකට හසුවන්නේද යන්න විමසිලිමත්වීම වැදගත්. මෙමත්‍ය සමග බැඳීමක් ඇතිවීම මගින් අප මේ ලබන සුවය, සැහැල්ලුව දුකක් බවට පත්වීමේ ඉඩක් විවෘත වීම සිදුවෙයි. සතර බුජ්ම විහරණය වැඩීම තුළින් ලබන සැපය ඒ අයුරින්ම පවත්වාගෙන යැමට නම් මෙමත් කාය, වලී, මනේ කර්මයන්ට අමතරව වැඩෙන බැඳීම අවබෝධයෙන් දැනගෙන බැහැර කළයුතු වෙයි. එසේ නොවුනොත් මෙම බන්ධනය සමග දුක ඉස්මතුවීම වැළැක්විය නොහැකිය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙම බන්ධනය ඉවත් කරන ආකාරය ධර්මයෙහි පැහැදිලි කර දෙති. එහිදී මෙමත්, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ෂා දුරුවීමක් සිදු නොවේ. යුතුකම් වගකීම් මගහැරීමක් සිදු නොවේ. එපමණක් නොව අපගේ

ඡේවිත පැවැත්ම අනහැරිමක්ද සිදු නොවෙයි. මෙමතිය පාදක කරගනීමින් යම්කිසි වූ දුකක් උපදීද, එම දුක හට නොගැනීම සඳහා ඉහත කි බන්ධනය බැහැර කරන ආකාරය බුදුරජාණන් වහන්සේ ධර්මය තුළින් පෙන්වා දෙති.

එය කුමානුකුලව මුළ සිටම කළයුතු ක්‍රියාවකි. එහි ගැඹුරට යන විට බාහිර පුද්ගලයන්, බාහිර වස්තු යන අදහසෙන් ඉවත්ව ආධ්‍යාත්මයෙන් බන්ධනය පිළිබඳ සෙවීම කළ යුතුය. මුලින්ම බාහිර පුද්ගලයන්, බාහිර වස්තු සමග අපට ඇති බැඳීම අවබෝධ වෙයි. නිදසුනක් ලෙස, අප සතු සියලු වස්තුව අහිමි ව්‍යවහාර අපට දැනෙන හැරීම සැපයක්ද? දුකක්ද? එය කිසිසේත්ම සැපයක් නොවේ. දුකකි. අපගේ යුතින් හිතම්තුදීන් අපට අහිමිවීම සැපයක්ද? දුකක්ද? එහිදී ඇතිවන්නේද දුකකි. මේ දුක ඇතිවූයේ කෙසේද? එම දුක ඇතිවූයේ මෙමතිය වැඩිම නිසා නොවෙයි. මෙමතිය සමග අප නොදැනීම හටගන් බන්ධනය හේතුවෙන්ය.

මේ පිළිබඳව බුදුරජාණන් වහන්සේ හඳුක සූත්‍රය⁷ තුළ මනා පැහැදිලි කිරීමක් කරනු ලබති. හඳුක නම් වූ ගම් ප්‍රධානියෙකු බුදුරජාණන් වහන්සේට “අතිත කාරණාත්, අනාගත කාරණාත් නොමැතිව මේ වර්තමානය පිළිබඳ කෙටියෙන් මට වටහාගැනීමට හැකිවන ධර්මයක් දේශනා කරනු මැත්ත්වී” පැවුණුවේය. ඒ අවස්ථාවේදී බුදුරජාණන් වහන්සේ “ගාමිණී, ඔබ ඔබේ දරුවාට ආදරෙයිද?” යනුවෙන් විමසුන. “එසේය ස්වාමිනී බොහෝ ආදරය කරමි”යි ගම් ප්‍රධානියා පැවුසිය. “ඔබේ දරුවාට යම් කරදරයක් සිදුවූවහාත් ඔබට දුකක් ඇතිවේදී?, නොවේදී?”

“ස්වාමිනී දුකක් ඇතිවෙයි”. “හොඳයි, ඔබේ දරුවා නොවී වෙනත් දරුවෙකුට කරදරයක් සිදුවූවහාත් ඔබට දුක හටගන්නෙහිදී?” “හටගැනීමක් තැනු ස්වාමිනී”. “එසේනම් ගාමිණී දුක හටගැනීමට හේතුව දරුවාද? දරුවා ඔබේ වීමද?”. “ස්වාමිනී, දරුවා තමන්ගේ වීමය”, බන්ධනය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ගම් ප්‍රධානිගෙන් තවදුරටත් කරුණු විමසනි. “ගාමිණී ඔබේ භාර්යාවට යම් කරදරයක් සිදුවූවහාත් ඔබට හටගනුයේ දුකක්ද? සතුවක්ද?”. “ස්වාමිනී දුකක් හටගනී”. “ගාමිණී නුඩිගේ භාර්යාව නුඩිට හමුවීමට පෙර මේ ලෝකයේ ජීවත්වූවා නොවේදී?. ඒ කාලයේදී ඇයට

⁷ සංයුත්ත නිකාය, සංළායතන වග්ගපාලිය, ගාමණී සංයුත්තය

කරදරයක් උපදුවයක් වී තම් නුඩුට දුකක් හටගනු ඇතිද? නැතිද?” “ස්වාමීනි එවිට දුකක් හට නොගනී” “එහෙත් ගම්මිණ ඒ සිටියේත් මේ තැනැත්තියම නොවේද? මේ සිටින්නේත් ඒ තැනැත්තියම නොවේද? එසේ තම දැන් දුකක් හටගනුයේ මත්ද? ඇය නිසාද? බැඳීම නිසාද?” “ස්වාමීනි බන්ධනය, ආසාව නිසා” බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් ධර්මය දේශනා කරනු ලැබුවේ මෙම බැඳීම සහ ආඟාව ප්‍රහාණය කරගැනීම කියාදීම සඳහාය.

බැඳීම සහ ආඟාව අප තුළින් දුරුවූ කල්හි අපගේ ජීවිත පැවැත්ම තුළ මානසිකව දුක හටගැනීම අතහැරෙනවා. එහෙත් එය අතහැරෙන්නට තම මෙම බැඳීම නිසි අයුරින් අප තේරුම් ගැනීම සිදුවිය යුතුයි. එසේම අප දැනුවත් විය යුතු කරගැනීම තම් අපට හෝතිකව, කායිකව ඇතිවන දුක්පීඩා නතරඹීමක් සිදුනොවන බවයි. එම දුක්පීඩා පැමිණිම ජීවිත කාලය තුළ සිදුවෙයි.

අපෙන් බාහිර ලෝකයේ පුද්ගලයන් සමග වස්තුන් සමග ඇති බැඳීම හේතුවෙන් අපට දුක් ඇතිවන බවත් එම බැඳීම පිළිබඳව අවබෝධ කරගැනීමෙන් එම බැඳීම නිසා හටගනු ලබන දුකින් නිදහස් විය හැකි බව වදාල බුදුරජාණන් වහන්සේ එය සරල පියවරේ සිට ගැමුරු පියවර දක්වා පියවරෙන් පියවර උන්වහන්සේ විසින් දේශිත ධර්මය මගින් අපට පෙන්වා දෙනු ලැබූහ.

බැඳීම යනු කුමක්දැයි තේරුම්ගත් අයෙකු, මේ බැඳීම හේතුවෙන් පැවැත්ම ඇතිවන බව තේරුම් ගනී. ජීවිතය සාර්ථක කරගැනීමට අවශ්‍ය අයෙකුට බන්ධනයෙන් වෙන්වීමේ අවශ්‍යතාව ඇතිවෙයි. එසේ නොවුයේ තම ඔහුට බාහිර පුද්ගලයන් සමග වස්තුන් සමග ඇති බන්ධනය එසේම පවතිනු ඇත.

පුද්ගලයෙකුට මෙම බන්ධනය නිරායාසයෙන් ඉක්මවිය නොහැකියි. ඒ සඳහා පුද්ගලයාට කල්පනාවක් ඇතිවිය යුතුයි. එම කල්පනාව වෙන කිසිවක් නොව සත්‍යය පිළිබඳ කල්පනාවයි. ඔහු මෙත්‍රී සහගතව ජීවිතය ගත කරමින් සත්‍ය පිළිබඳවත් විමසීම සිදු කරයි. කුමක්ද මේ සත්‍යය? මරණය, රෝගීවීම, වියපත්වීම. මෙලොව ජීවත්වන සැම දෙනෙකුටම උරුම වන සත්‍යය එයයි. එය ලෝක ධර්මතාවයි. මෙම සත්‍යය භමුනොවීම, පුද්ගලයා තුළ බැඳීම් සහ ආඟාවන් ඇතිවීමට හේතුවයි.

දම්සෙනෙවි සාර්ථක්ත මහ රහතන් වහන්සේ සියලු බන්ධන වලින් තිදහස්ව සිටියද පිරිනිවන්පැමට පෙර උන්වහන්සේගේ ගිහිකල නිවස වෙත වැඩිසේක. එසේ වැඩියේ බන්ධනය නිසා නොවේ. යුතුකමක් ඉටුකිරීම සඳහා උන්වහන්සේ තම මැණියන් සොයා වැඩියහ. තම මැණියන්ට තිදහස් වන මාර්ගය පෙන්වා දී ඇයට බන්ධනයෙන් මුදවාලීම සඳහා උන්වහන්සේ නිවසට වැඩියහ. සාර්ථක්ත මහ රහතන් වහන්සේ තුළ බැඳීම් නොතිබුණි. එහත් උන්වහන්සේගේ ජීවිත පැවැත්ම තුළ මව සිටියාය. ඒ මවට යුතුකම ඉටුකිරීම උන්වහන්සේගේ අරමුණ විය.

සාමාන්‍ය මිනිසුන්වන අප තුළ මේ ගුණාංගය නැත. එපමණක් නොව අපට බන්ධනය තිබුණද කළයුතු දේ නොකර සිටීමට අපට හැකිය. බන්ධනය තිබුණද යුතුකම් වගකීම් ජේට සිද්ධ නොවේ. කළයුතු යුතුකම් වගකීම් ආදිය ඉටු කොට බන්ධනයෙන් ඉවත්වීමට අපට හැකි නම් දෙපාරුවයටම යහපතක් වනු ඇත. යහපතක් පමණක් නොව දෙපාරුවයටම දුකින් තිදහස් වීමට සසර ගමන ඉක්මනින් නිමිත්මට ලැබේමේ හැකියාවද ලැබෙනු ඇත.

අප විවිධ පැතිකඩ මස්සේ සිතමින් මේ කාරණා තේරුම් ගැනීමට උත්සාහ කළ යුතුය. මෙම සසර ගමනේදී අපට මව වී ඉපිද ඒ මව මිය යැම නිසා අප හෙළ කදුළ සතර මහා සාගරයේ දිය කඳවත් වඩා වැඩිය. එමෙන්ම අපට මවිපියන් නොවූ අය නැති තරමිය. අපගේ සසර ගමන ඒ සා දිග ගමනකි. අපගේ මේ බැඳීමට එයද හේතුවකි.

අපට මේ ජීවිතයේදී භමුවන අය රේඛ ජීවිතයේදී හමුවනද එහිදී වරිත, ස්වරුප වෙනස්ය. එමතිසා අපට මෙහි සම්බන්ධය තේරුම් ගැනීමට නොහැකිය. උදාහරණයකින් මෙය පෙන්වා දිය හැකිය. විතුපට කර්මාන්තයේ සිටින ජනප්‍රිය නළ තිළි යුවළක් ඇසුරින් මෙය විග්‍රහ කළහැකිය. අප සැම හොඳින් දන්නා නළ තිළි යුගලක් වන මාලිනී ගොන්සේකා සහ ජීවන් කුමාරතුංග උදාහරණයකට ගමු. ඔවුන් විවිධ විතුපටයන්හි විවිධ වරිත රග දක්වති. මේ දෙදෙනාම එක් විතුපටයක මව සහ පුතා ලෙස පෙනී සිටිති. තවත් එකක පියා සහ දියණිය ලෙස රග දක්වති. තවත් විතුපටයක ඔවුන් දෙදෙනා ස්වාමියා සහ භාර්යාව වේ. තවත් විටෙක ඔවුන් දෙදෙනා අයියයි නංගියි ලෙස රංගනයෙන් එක්වති. එකම

පුද්ගලයන් දෙදෙනා එක් එක් වරිත රග දක්වති. රග දක්වන වරිත දෙදෙනාට විවිධ අයුරින් ඇතිත්වයක් පෙන්වයි.

අපගේ සසර ගමනය මෙයට වෙනස් නොවේ. මෙයට පෙර ජීවිතයේදී අපට හමුවූ අය මේ ජීවිතයේදී හමුවී සිටි දැයි අපි නොදන්නෙමු. හමුවී නම් පෙර ජීවිතයේදී ඔවුන් කවුරුන් ලෙස අපගේ ජීවිතය හා බැඳී සිටින්නට ඇතිදැයි අද නොදනිමු. ඒ ඒ ඇතිත්වයන් ඒ ඒ හවයට අයන් වුවද අප බන්ධනයකට හසුවන්නෙමු. එම බන්ධනයන්හි සිර්වී සිටින්නෙමු. අප වටහා ගත යුත්තේ බන්ධනය සහ යුතුකම යනු එකක් නොව දෙකක් බවයි. යුතුකම් ඉෂ්ට කළයුතු දෙයකි. අපගේ ජීවිත මෙත්මි කරුණා මුදිතා උපේක්ෂා කාය කරම, විෂ්ට කරම සහ මත්‍යා කරම පදනම්ව ගෙවී යන විට යුතුකම් ඉටුකිරීමට කිසිවකුගෙන් උපදෙස් අනවශ්‍ය වෙයි. යුතුකම් වගකීම් මනාව ඉෂ්ට වෙයි. ජීවිතයේ යථාර්ථය සෞයාගෙන යත්තිට අප තුළ වෙනත් පුද්ගලයන් හා වස්තු සමග ඇතිවි තිබෙන බන්ධන ගැලී ගොස් දුකින් නිදහස් වීමට අවශ්‍ය දහම කරා යොමුවෙයි.

අමාත්‍යාපන්තික හය සූත්‍රය⁸ මගින් බැඳීමිනි ආදිතව පෙන්වා දෙන බුදුරජාණන් වහන්සේ දෙම්විඡියන්ට දරුවන් කෙරෙහිත් දරුවන්ට දෙම්විඡියන් කෙරෙහිත් නොසන්සිදෙන හයක් ඇතැයි පෙන්වා දෙති. කුමන ආකාරයේ හයක්ද යත්, එය කිසියම් ආපදාවකට මුහුණදීමෙන් හෝ ස්වභාවික ව්‍යසනයකින් ම්විඡිය දරුවන් වෙන්වීමක් සිදුවන්නා සේ දෙයක් නොවේ. එම වෙන්වීමේ අවස්ථාවල තැවත හමුවීමේ සම්භාවිතාව ඇත. බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනු ලබනුයේ දරුවන් තුළ, තම දෙම්විඡියන් වයසට යැම, ලෙඛවීම සහ මරණයට පත්වීම සිදු නොවන්නේ නම් යහපත්ය යන අදහසක් ඇත. දෙම්විඡියන්ගේ සිත් තුළද දරුවන් පිළිබඳව ඒ අදහස් ඒ අයුරින්ම ඇත. එහෙත් ඒවා සිතන අයුරින් ඉෂ්ට සිද්ධ නොවීම හේතුවෙන් දරුවෝද දෙම්විඡියෝද දුකට පත්වෙති. ඔවුනාවුන් අතර බැඳීම ඇති තාක් මේ දුකින් ඔවුන් නොමිදෙති.

බැඳීම කැඩී ගිය විට ඒ දුක්ඩීඩාවන්ට ඉඩක් තැනිවේ. එවිට සත්‍ය වූ ධර්ම ස්වභාවය ප්‍රකට වෙයි. ඇතුළාන්තයෙන්ම ඒ දුකට ඉඩක් නොලැබේ යයි. තම

⁸ අධිගුත්තර තිකාය, තිකනිපාත පාලිය, මහා වර්ගය

ඡ්‍රේවිතය තුළ සත්‍යය, යථාර්ථය ප්‍රකට වීමේදී දුක් හටගැනීමේ හැකියාව දුරු වී යයි.

අපගේ ඡ්‍රේවිතයේ සැම මොහොතකදීම අප මෙය තේරුම් ගෙන සිටිය යුතුය. අප අතින් සිදුවන දේ එක් පැත්තකින් වසන්වන විට තවත් පැත්තකින් විවෘත වෙයි. ඉතා අලංකාර සාර්ථක සූත්‍රදර ඡ්‍රේවිතයක් ඇතිකර ගැනීමට හැකි වන්නේ සත්‍ය මත පදනම්ව සිටීමෙන්ද? අසත්‍ය මත පදනම්ව සිටීමෙන්ද? ඇත්ත වශයෙන්ම සත්‍ය මත පදනම්ව කටයුතු කිරීම දියුණුවට හේතු වෙයි. මෙත්ම කරුණා මුදිතා උපේක්ෂා ඇතිකරගත හැකිවන්නේ සත්‍ය මත පදනම්ව කටයුතු කිරීමෙන් පමණි. ඡ්‍රේවිතය අවබෝධ කරගැනීමට හැකිවන්නේද එවිටය. නමුත් අපගේ ඡ්‍රේවිත සම්පූර්ණයෙන්ම යොමුවී ඇත්තේ බොරුව වෙතය. හොඳින් සිතන්න. අප වසර 10ක් 15ක් 50ක් 100ක් ජ්‍රේවත් වනු ඇතැයි අප විශ්වාස කරනවා නොවේද?

අපගේ ආගාවන් ස්ථීර නොවූ දේවලට යොමුවී ඇති බව වැටහෙයි. එවිට අපට දුක් හට ගන්නා බව ස්ථීරය. ස්ථීර නොවූ දෙයකට ආගා කිරීම දුක්ට හේතුවක් බව අප වටහා ගැනීම වැදගත්ය. හෙට ජ්‍රේවත්වන බවට ස්ථීරව සිතන්නට බැරිව සිටියදී බැඳීම ස්ථීර ලෙස ගැනීම අතිවාර්යයෙන්ම දුක්ට අත වැනීමක් වැනිය. එම නිසා අතිවාර්යයෙන් අපට උරුමට ඇති දුකෙකන් තිදහස් වීමට අප සත්‍ය සොයා යා යුතුය.

සම්මා සම්බුද්‍රරජාණන් වහන්සේ නමක් මෙලොව පහළ වී අප ඡ්‍රේවිතයේ ඇතුළාන්තය අපම සොයාගැනීමට හැකිවන වැඩිපිළිවෙලක් පෙන්වා දී ඇත. ඒ දහම තවමත් මෙලොව පවතින කාලයක අප විසින් තුවණ වඩාගෙන එම වැඩිපිළිවෙල අපගේ ඡ්‍රේවිතයට එක්කර ගැනීමට උත්සාහ ගත යුතුය. මෙම වැඩිපිළිවෙල නම් අන් කිසිවක් නොව වතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ කරගැනීම සඳහා වූ වැඩිපිළිවෙලය.

“දුක් යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ කුමක්ද? දුක් හටගනුයේ කෙලෙසින්ද? දුක් නැතිවන්නේ කෙසේද? දුක් නැතිවන මාර්ගය කවරේද?” මෙම ආර්ය සත්‍ය අංග සතරෙන් අප කරනු ලබන්නේ අපගේ ඡ්‍රේවිත පැවැත්ම තුළ අප වෙළාගෙන ඇත්තා වූ බන්ධනය සොයා ගැනීමය. එය සොයාගැනීමෙන් පසු අපගේ ඡ්‍රේවිත පැවැත්මෙන් එම බන්ධනය ඉවත් කරගන්නා මාර්ගයේ ගමන් කිරීමය. දුක් සහ බැඳීම සහමුලින් උදුරා දැමීම සඳහා බුද්‍රරජාණන්

වහන්සේ විසින් පෙන්වා දුන් මේ මග හැර වෙන මගක් නැත. මේ මගයේ ගමන් කරන තැකහොත් මේ පැවැත්ම ජීවිතයට ලං කරගන්නා කිසිවෙකුට ජීවිතයේ දුකක් ඇති නොවේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කරජකාය සූත්‍රයේදී “දැන දැන කළ කරමයන්ගේ විපාක නොවිද අවසන්වීමක්, සසර කෙළවර කිරීමක් නැත. අපි යම් කරමයක් කරනු ලැබුවේද, පිනක් හෝ පවක්, එම පව සහ එන දෙකම සමග, විපාක විදිමක් ඇත. කුමන හෝ කුමයකට විදිමට සිදුවෙයි. කරමය අවසන් වෙන්නේ විපාක විදිමෙන් පමණි” යනුවෙන් වදාලහ.

එම බුදු වදන අසන විට සිත තුළ ලොකු හයක් හට ගනු දැනෙයි. දැනුම තේරුම වයසේදී, පෙර අප අතින් සිදු වූ කුඩා සිදුවීම සිහිපත් වනවිට දැනෙන හය මධ්‍යයේදීම අතිතයේ කරන ලද, නමුත් දැන් අමතකව ඇති සිදුවීම ද ඇතැයි සිතෙන විට, අපට මේ හය වඩා වැඩියෙන් දැනෙනවා නොවේද?

බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ සඳහා පිළියමක් ලෝක සත්වයාට ලබා දී ඇත. එනම් සත්‍ය දැකින ලෙසයි. සත්‍ය දුටු පුද්ගලයා යනු සේවාන් එලයට පත්වූ තැනැත්තාය. ඔහු ආරය ග්‍රාවකයකු බවට පත්වී තිවන් මාරුගයට පිළිපත් තැනැත්තාය. දුක තම ජීවිතය කරා යොමු නොවන ආකාරයෙන් ජීවිත පැවැත්ම සකසා ගත් පුද්ගලයාය. වතුරාරය සත්‍යය අවබෝධය සඳහා යොමු වූ අයෙකි. එවැන්නකු මෙත්තී කාය කරම, ව්‍යාපෘති කරම, මනෝ කරම මෙන්ම මෙත්තී වේතෝ විමුක්තිය, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ඛා වේතෝ විමුක්තිය තමා තුළ ඇති කර ගනී.

සේවාපන්න පුද්ගලයා සාමාන්‍ය කෙනෙක් නොවේ. සේවාපන්න ආරය ග්‍රාවකයා තුළ මෙත්තී කාය කරම, ව්‍යාපෘති සහ මනෝ කරම පවතී. එසේම සම්පූර්ණයෙන්ම වේතෝ විමුක්ති බවට පත්ව සිත ප්‍රහාශ්වර වේ. එසේ වුවද සේවාපන්න අය අතිනුත් වැරදීම සිදුවේ. ඔවුන්ටද දුක් ලැබේ. එසේම මේ විස්තර වනුයේ සේවාපන්න මාරුගැල ලාභී, මෙත්තියෙන් යුත්ත, කරුණා මුදිතා උපේක්ෂාවෙන් යුතු සතර බ්‍රහ්ම විහරණ වේතෝ විමුක්ති ලාභියකු පිළිබඳවයි.

ಶಿಂಚೆತ ಖ್ರಿಸ್ತರೂಣನು ವಹನಿಸೆ ತವ್ಯರವತ್ತ ವಿಧಾರಣ ಕರೈತು ನಾಮಿ ಯಾರೇಕು ಕುಬಿ ಕಲ ಸಿದ್ದ ಮೆತ್ತಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಕರ ಆತ್ಮನಾಮಿ ಅಭ್ಯಾಸ ವರದಕ್ತ ಸಿದ್ದ ನೋವನ ಬಲವಡಿ. ಅಭ್ಯಾಸ ದ್ರುಕ ಪ್ರಮಿತಿಗೆ ರೂಪಿಕ್ಕ ನೈತಿ. ಮೆತ್ತಿಯ ಅಭ್ಯಾಸ ತುಲ ಶತರಮಾ ಬಲವಾತ್ತಿಲ್ಲ ಅವತ್ತಿ. ಮೊ ಮೆತ್ತಿಯದಿ, ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಅವಬೇಷದಯದಿ ಯನ ದೇಹದ ಶತತ್ವ ಖ್ರಿಸ್ತ ಕೆತರಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಸಿತಕ್ಕ ಅಭ್ಯಾಸ ಹಿತೆವೆ ಯನ್ನಾ ಖ್ರಿಸ್ತರೂಣನು ವಹನಿಸೆಗೆ ಧಾರೆಯನ್ನ ಮನಾವ ವಿಗ್ರಹ ಕರಡಿ. ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಸಿತ ಯನ್ನ ಕೊಬ್ಬಿ ಸಿತಿತ ರಾಮ್ರಾವಕ್ಕ ತುಲ ಅವತಿನ ಸಿತಕ್ಕ ನೋವೆ. ಅಪರ ಆತ್ಮತೆ ಸ್ವಾಮೀವಿತ್ತಂ ಯಾರುಕರ ಕೊಬ್ಬಿ ಸಿತಕ್ಕಿ.

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾ ಸೆಯ್ತಾಪನ್ನಾ ವೀರಂ ಪ್ರಾರ್ಥ ಕರಂ ಸಿದ್ದಕರನ ವಿರ ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಾರ್ಥಿ ಸಿತಕ್ಕಿನ್ ಕರಂ ಸಿದ್ದ ಕಲೆಯ. ರಾಮ್ರಾವಕರ ಕೊಬ್ಬಿ ತಿಬ್ಬಿ ಸಿತಕ್ಕಿನ್ ಕರಂ ಸಿದ್ದ ಕಲೆಯ. ಶಂ ಕರಂಯನ್ಹಿ ವಿಪಾಕ ಶಿವಿತ ವಿಧಿನ್ ಲಬಿನ್ನೆಂದ ಶಂ ಕೊಬ್ಬಿ ಖ್ರಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿ ಖ್ರಿ ಸಿತಕ್ಕಿ. ನಾಮಿನ್ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಖ್ರಿ ಸಿತಕ್ಕಿನ್ ಘ್ರಾತ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾ ಶಿಯನ ವಿರ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಖ್ರಿ ಸಿತಕ್ಕಿ ಜಂಗ ದ್ವಿತ್ಯಾಂಕ ಅಭ್ಯಾಸದ ಸೆವಣಾವಯವುತ್ತ ರಾಗೆನ ಯಡಿ. ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತ ಹಾವಯ ಸ್ವಾಕಷಣೆಯನ್ನೆ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಖ್ರಿ ಸಿತಕ್ಕಿ ಜಂಗಡಿ. ಅಭ್ಯಾಸ ಪೆರ ಕರಂ ಸಿದ್ದಕರನ್ ಲಾಭಿವೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿ ಖ್ರಿ ಸಿತಕ್ಕಿನ್ ಘ್ರಾತ್ ನಿಸ್ಸಾ ಶಂ ಸಿತಕರ ಅಭ್ಯಾಸ ಖ್ರಿ ವಿಪಾಕ ದೇಹ ಜೆವಣಾವಯ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಖ್ರಿ ಸಿತಕರ ನೋಯದೆ. ಅಭ್ಯಾಸ ಗೋರೆಸ್ಸು ಕಯವ ದ್ವಿಯ ಘ್ರಾತ್ ವಿಪಾಕ ಶಂ ಶೀವಿತಯ ಗೆವೆದ್ದೆ ದೇಹ ಲಬಿದಿ. ಕರಂಕಾಯ ಜ್ಞಾನಯವ ಮೆ ನಾಮ ಯೆಡಿ ಆತ್ಮತೆ ಶಿನಿಸಡಿ.

ಜಂಗರ ವಿರೆತ, ದರ್ಶಂಯೆ ಹೊಡಿನ್ ಹೈಸಿರೆನ್ನಾ ಉತ್ಸಾಹ ಕರನ ಪಿನ್ನವ್ತ ಪಿರಿಸದ ದ್ರುಕ್ ಕರಂದ ಬಹುಲವ ಪ್ರಮಿತಿಮ ಧಕಿನ್ನಾವ ಆತ್ಮಿ ಸೆವಣಾವಯಕಿ. ಸ್ವಗತಿಯಕ ಉಪತ ಲಬಾ ಸ್ವಪ ವಿಪಾಕ ಲಾಭಿಮಿತ ದರ್ಶಂಯ ಅವಬೇಷದ ಕರಂಗೈನಿಮಿತ ಶಂನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ಗೆ ಸಿತ ಮೆಹಣವೆಡಿ. ಇವಿನ್ಗೆ ಕರಂಕಯವ, ಶಂ ಕಯ ಜಂಗ ಕರನ ಲಾ ಕರಂವಲ ವಿಪಾಕ ವಿಧಿಮಿತ ಶಂನಿಸ್ಸಾ ಸಿದ್ದವೆಡಿ. ಮನ್ದ ಯನ್, ಮತ್ತಾವಯ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಶೀವಿತಯಕ್ ಲೆಸ ರಾಗೆನ ಯಾಮ ಜಾಹಣಾಯ. ಮತ್ತಾವಯ ದ್ವಿಕವಿಪಾಕ ದೇಹ ಅಘ್ರರಿನ್ ಜಕಜ ನೋವನ ಬೈವಿನ್ ದ್ರುಕ್ ವಿಪಾಕ ಮೆ ಹಾವೆಯೆಡಿ ವಿಪಾಕ ದೀಮ ಸಿದ್ದವೆಡಿ.

ಶಿಂಚೆತ ಜಂಗರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾ ನೋಕಬಿವಾಮ ವೈರದಿ ಕರನ ಶೀವಿತ ಜಹಿತವ ಸಿರಿಯತ್ ಇವಿನ್ ದಿನಯೆನ್ ದ್ವಿತ್ಯಾಂಕ ವನ್ನ ಧಕಿನ್ನಾವ ಲಾಭಿದಿ. ಓತಾ ಜ್ಞಾನಪತ್ತ ಶೀವನ್ ವನ್ನ ಧಕಿನ್ನಾವದ ಲಾಭಿದಿ. ಶಿಂಚಿದಿ ಸಿದ್ದವನ ದೇ ಪಿಲಿಬಾವ ಮನ್ ಅವಬೇಷಯಕ್ ದರ್ಶಂಬಾಂತ್ರಾಕುಲ ತಿಲಿಯ ಘ್ರಾತ್ಯ. ಶಿವನ್ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ವ ಮತ್ತ ಜಂಗರ ಕಲ್ಪ ಗಣನಕರ ಜ್ಞಾನತಿಯಕ ಶಿನ್ನಾವ ನೋಹಾತ್ ನಿಸ್ಸಾ ಪೆರ ಕರನ ಲಾ ಪ್ರಾಣ್ಯ ಕರಂ ಸಿಯಲ್ಲ ಶಿಂಚಿತಯೆ ವಿಪಾಕ ದೇಹ ಲಬಿದಿ. ಓತಾ ಯಹಿನ್ ವಿಪಾಕ ದೇಹ ಲಬಿದಿ. ಲಾಹಿರ ಲೆಂಕಯಾ ಧಕಿನ್ನಾನ್ ಇವಿನ್ ವೈರದಿ ಶೀವನ ಮಾರ್ಗಯಕ ಯತ್ನಿನ್ ಉಪಯತಿನ್ ದಿನವತ್ತಾನ್

බවට පත්ව දිවි ගෙවන බවයි. නමුත් මත්වීතය දුගතිගාමී වන හෙයින් මේ ජීවිතයේදී පෙර හුවයන්හි කරන ලද පූජා ක්‍රියාවල ප්‍රතිඵල මේ මොහොතේ ඔහු විදිනු ලබයි.

එහත් පූජාල් වූ සිතක් සහිත පුද්ගලයාට මේ ජීවිතයේදී අත්වන්නේ මෙයට වෙනස් ස්වභාවයක්. මත්වීතය සැපවත්ව කල්ප ගණනක් සුගතිගාමීව විපාක විදින්නට ඇති හෙයින් පූජාව ජන්මයන්හි සිදුකරන ලද අකුසල කරම මේ ජීවිතයේදී විපාක දෙන ස්වභාවය සැකසෙයි. මෙම තැනැත්තා සුගතියෙහි උපත ලද පසු කල්ප ගණනකට ධර්මය අවබෝධ නොකර සිටියද දුක ඔහු කරා නොපැමිණෙයි. කිසියම් අයුරකින් ධර්මය අවබෝධ කරගැනීමේ අවස්ථාවක් ලදහොත් තැවත පැමිණීමක් කෙසේවත් සිදුනොවයි. දුක කෙසේවත් ඔහු කරා නොඳයි. එමතිසා පෙර අකුසල කරම මෙම ජීවිතයේදී අනිවාරයයෙන් විදිමට සිදුවෙයි. කරජකය හෙවත් ගොරෝසු කය විදිවීමට ගොදුරු වෙයි. සිත පූජාල් කරගනිමින් මෙම ස්වභාවය නිසි අයුරින් තේරුම් ගෙන අප කටයුතු කළහොත් අප කිසි දෙයකට නොගැටෙයි. කිසිවක් හේතුවෙන් පසු නොතැවෙයි. කිසිවේකත් ප්‍රශ්න අරුබුද ඇති නොවෙයි.

අප විසින් මනාව කල්පනාවෙන් යුතුව සාර්ථක සුන්දර ජීවිතයක් ඇති කරගත යුතුය. නමුත් සාර්ථක සුන්දර ජීවිතයක් යනු යානවාහන, නිරෝගී සම්පත, නිවාස ඉඩකඩීම්, ආහාරපාන සහිතව ජීවිතවීම කියන එක නොවෙයි. සැබැඳු සුන්දර ජීවිතය යනු සුන්දර හිතක් ඇතිව ජ්වත්වීමයි. සුන්දර සිතක් ඇත්තම් ලෝකයෙහි පවතින බාහිර දේවල් පිළිබඳ අරුබුදයක්, ප්‍රශ්නයක් ඇති නොවේ. හොඳ දේවල් තිබුණත් තැතිවුණත්, පූජාල් සිතක් සහිත ජීවිත පැවැත්මක් ඇති පුද්ගලයාට වෙනසක් තැත. රෝගී වුවද නිරෝගී වුවද ගැටළ තැත. මත්ද සිත සොදුරු බැවිති. කළයුතුවන්නේ එම සොදුරු සිත රෙක ගැනීමයි. මේ ආකාරයෙන් සිත රෙකගත හැකි ධර්මයක් ලොව කිසිදු ගාස්තාවරයෙකුට ගෝවර වූයේ තැත. බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් ලෝකයට දායාද කළ ධර්මය ඕස්සේ ගමන් කිරීමෙන්ම පමණක් බන්ධනයන් ඉක්මවම්න් පුද්ගලයාට සිත රෙකගත්තා ආකාරය අවබෝධ කළ හැකි වේ. එසේ නොමැති වූයේ නම් අප සිත රකින්නට වැයම් කරනු ලබන්නේ කිසියම්ම හෝ බන්ධනයක් තබාගනිමිනි. සමහර විටෙක මෙලොව සමග

බන්ධන අතහැරියද සිලය සමග හෝ සමාධිය සමග හෝ බන්ධනයක් ඇතිව සිත රක ගැනීමට උත්සාහ ගනියි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ සියලු බන්ධන ඉක්මවා යම්ත් හිත රකගන්නා තිබුරදීම ක්‍රමය කියා දෙනු ලබන එකම ගාස්තාන් වහන්සේය.

අපගේ උත්සාහය විය යුත්තේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දුන් අයුරින් හිත රකගන්නා ක්‍රමය අපේ ජ්විතයට ප්‍රහුණු කිරීමටය. එසේ ප්‍රහුණු කළහොත් ප්‍රත්‍යක්ෂවම මේ ලෝකයේ පවතින දුක ඉක්මවන්න ප්‍රථමවන්කම ලැබෙනු ඇත. දුක ඉක්මවන ප්‍රතිපදාව මේ ජ්විතයේම හමුවෙයි. සැබැම දුක, මානසිකව අපට උපදින දුක, පිඩාව, අසහනය, පසුතැවිල්ල, මේ සියල්ලක්ම ඉක්මවීමේ හැකියාව ඇතිවෙයි.

පුද්ගලයෙක් මනුෂා හවයක් ලබනුයේ ඉතාම කළාතුරකිනි. දුරුහ වූ මනුෂා ජ්විතයට බුදුරජාණන් වහන්සේ නමකගේ ධර්මයක් හමුවන්නේද ඉතාම කළාතුරකිනි. අප එය හොඳින් අවබෝධ කරගත යුතුයි. එම දුරුහ හමුවීම නැතිවෙන්නට ගතවන්නේ ක්ෂණයක් බව සිත තබාගත යුතුය. මියගිය වහාම එම දුරුහ අවස්ථාව අහිමි වෙයි. එමනිසා දුරුහව ලද මිනිස් ජ්විතයත්, බුදුහම අසන්නට ලැබීමත් යන දුරුහ වූ වාසනාවන්ත වූ තත්ව දෙකෙන් අප උපරිම ප්‍රයෝගන ගන්නට අනවරත උත්සාහයක් ගත යුතුයි. අප සතුට කරන්නට වෙහෙසිය යුත්තේ බන්ධනයෙන් තොර සැබැම ජ්විත ආධ්‍යාත්මයයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙය හැදින්වූයේ “අවේදයිත සුබය” ලෙසයි. අවේදයිත සුබය ඇත්තේ රහතන් වහන්සේටය. වින්දනයක් නැති සැපයක් අපට හමු තොවෙයි. සැපය ලැබෙන්නේම වින්දනයක් සහිතවමය. අවේදයිත සුබය යනු බන්ධනයකින් තොරව, ආධ්‍යාත්මයේ ඇතිවන සැනසිල්ලකි.

ධර්මය කරා යොමුවෙන විට මෙම කාරණාව ක්‍රමකුමයෙන් අපට තේරුම්ගැනීමට හැකියාව ලැබෙයි. මේ සාසනය වද්‍යේ ගොස් නැත. තවම අර්ථවත්ව පවතී. එහෙත් එය දැකිය හැකිකේ තුවණැති සත්‍යවාදී පුද්ගලයාටය. හිතන්නට සූදානම් පුද්ගලයාටය. මේ සූදා අප විසින් අපවම විමසා බැලිය යුතුයි. අප සත්‍යවාදීද, නැත්ද? අප හිතනවාද නැත්නම් විමසා තොබලා පිළිගන්නවාද? යන්න විමසා බැලීම අතිශයින්ම වැදගත්ය. මන්ද සත්‍යවාදී වූ විමසා බලන්නට පුරුදු වූ අයෙකුට මේ සත්‍යය කරා යොමු

විමට හැකිවිමයි. එමගින් දුකින් නිදහස් විමේ ප්‍රතිපදාව තමා තුළ ඇති කර ගත හැකි වෙයි.

මෙම සරල පැහැදිලි කිරීම සිතට ගෙන විමසා බැලීමට කටයුතු කිරීම ඉතාම වැදගත්. එහෙත් එය කළ යුත්තේ ඔබාක්කවට ද්‍රාගත් ආභාර අනුහව කරණ අයුරින් නොවේ. කළය උඩු අතට හරවා ජලය වත්කල ආකාරයටයි. අප ධර්මය ජ්විතය තුළ රඳවා ගතිමින් සිතන්නට, විමසා බලන්නට පූජුණු විය යුතුය. එසේ නොකරන සමාජයක් බිභිව ඇති බැවින් බණ කියන එක සුලභයි, බණ අහන අය සුලභයි. නමුත් පුද්ගලයාගේ හැදීමක් දියුණුවක් නැතැයි යන මැසිවිල්ල අපට අසන්නට ලැබෙයි. ඇයි බණ අසන පුද්ගලයාට හැදෙන්න බැරි? එසේ බැරිවී ඇත්තේ පුද්ගලයන් බණ අසන ආකාරයේ වරදයි. එනම් කළය මුණ්න් නැවු ආකාරයෙන් හෝ ඔබාක්කවට ද්‍රාගත් ආකාරයෙන් බණ අසන තිසයි. එසේ නොවී ධර්මය ජ්විතයේ කොටසක් කරගැනීමට අප වැයම් කළ යුතුයි. අප සත්‍යය තේරුම් ගැනීම අපි සත්‍යවාදී විම වැදගත් වෙන්නේ වෙන කිසිවක් නිසා නොවෙයි, මේ ලෝකයේ පවතින යථා ස්වභාවය තේරුම් ගැනීම සඳහාය. මේ ලෝකයේ සත්‍යවාදී කොනා අනිවාරයෙන්ම ජ්විතයේ සත්‍යය කරා යොමුවෙන්න ඒකට අවශ්‍ය දෙය එකතු කරගන්නවාම යි. සත්‍යවාදී නොවු විට පුද්ගලයා හැඟීම් බර වෙයි. සැමවිටම මොනවා හෝ දෙයක් තමා වෙත ලැබා කරගන්න කැමති වෙයි. වංක වෙයි. නිහතමානී නොවෙයි. එවිට සත්‍යවාදී බව අතහැරේයි. නමුත් සත්‍යවාදී පුද්ගලයාගේ ප්‍රශ්න සියල්ල දුරුවෙයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ වැරදි කරන්නට යොමු නොවන ලෙස අනුගාසනා කරන්නේ ඇයි යනුවෙන් අප විසින් සිතා බැලීම වැදගත්ය. මනුෂ්‍යයේ සත්‍යවාදී නොවති. පිරිහෙනවා. පිරිහෙන ස්වභාවය කුමයෙන් වැඩිවෙමින් පවති. පිරිහීම වැඩිවන විට මේ මේ වැරදි නොකරන ලෙස අනුගාසනා කිරීමට සිදුවෙයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ දික්ෂාව වැඩිවෙන්න වැඩිවෙන්න අවබෝධ කිරීම අඩුවන බවත් දික්ෂාව අඩු කාලයේ අවබෝධ කිරීම වැඩි බවත් සද්ධර්ම ප්‍රතිරැජක සුතුය⁹ මගින් මතාව පැහැදිලි කරති. සත්‍යවාදී නොවු විට වැරදි කිරීම වැඩිය. එමනිසා වැරදි නොකරන ලෙස මවදන් දීමට සිදුවෙයි. මුළු කාලයේ මනුෂ්‍යයාගේ සත්‍යවාදී බව වැඩි වුවා සේම සත්‍ය

⁹ සංයුත්ත නිකාය, නිදානවග්‍ර පාලිය, කස්සප සංයුත්තය

සෙවීමද බහුලව සිදුවිණි. එමනිසා වැරදි කරනු ලැබුවේ අඩුවෙනි. එමනිසා අවබෝධයට පත්වීම වැඩි වශයෙන් සිදුවිණි. පුද්ගලයාගේ සත්‍යවාදී බව ක්‍රමයෙන් බැහැරවේ යත්ම වැරදි කිරීම සුලබ වූ හෙයින් වැරදි නොකරන ලෙස අනුගාසනය කිරීමට සිදුවිය.

සත්‍යවාදී පුද්ගලයකුට ප්‍රාණසාතය, බොරුකීම, හිංසනය වරදක් බව වැටහෙයි. එය අලුතෙන් කියාදිය යුතු නොවේයි. සත්‍යවාදී පුද්ගලයා වැරදි නොකරයි. සත්‍යට යොමුවන විට ලෝකයෙන් එතෙරවන්නට හැකිවන බුදුවරුන් දේශනා කළ ධර්මය හමුවෙයි. එමනිසා අප සත්‍යවාදී වන්නට නිරන්තර වීරය වැඩිය යුතුයි. ඒ අනුව ජීවිතය පවත්වාගෙන යා යුතුයි. ධර්මය ජීවිතයට ලගා කරගත යුතුයි. එසේ වුවහොත් මෙලොව ජීවිතය මෙන්ම පරලොව ජීවිතයද සාර්ථක වෙයි. බුද්ධභම තුලින් ආර්ය ග්‍රාවකත්වයට යොමුවීමට අවස්ථාව උදාවෙයි. සියලු දේ සුන්දර වෙයි. අප උත්සාහ කළ යුත්තේ එම තත්ත්වය උදාකර ගැනීමටයි.

මේ වෙනුවෙන් සියලු දෙනාම තම තමන්ගේ සිත්වල අධිෂ්ථානයක් ඇතිකර ගත යුතුයි. මෙම පොතේ මූලින්ම අප සාකච්ඡා කරනු ලැබුවේ මෙත්ති කිරීම සිලිබද්‍යෙයි. වාහනයක් පදනාගෙන යන පුද්ගලයෙක් අප ඉදිරියේදී පාර හරහට වාහනය දැමුවහොත් “මේ මනුස්සයා පාරේ යන්න දන්නේ තැතැ”යි නොපහන් සිතක් අපට ඇතිවි ගැටීමක් සාදා ගනී. ගමන් හදිසිය නිසා, මහු රාග ද්වෙනි මෝහ සමග ගමන් කරදී අප සිතද ගැටීමට ලක්වෙයි. එවිට සිහියෙන් යුතුව අපට ප්‍රශ්න පැන නගින ආකාරය විමසා බැලිය යුතුය. අප සිතන ආකාරය විමසා බැලිය යුතුය. අප නිවැරදිව සිතන්නට සිත සකස් කර ගත යුතුය. ඒ සඳහා අපට තේරෙන තැනීන් පටන් ගත යුතුය. එවන් නිවැරදි කිරීම සමග ගමන ආරම්භ කළවිට මුල සිටම ගමන සත්‍යවාදී වේ. අසත්‍යයට සම්පූර්ණ නොවේ. එම නිසා සැම සියලු දෙනාම සත්‍යවාදී වීම ජීවිත අරමුණක් අධිෂ්ථානයක් ලෙස පවත්වා ගත යුතුය. ගුණධර්ම ඇතිකරගැනීම මගින් ආධ්‍යාත්මය සැනසිලුදයක කරගැනීමට වෙහෙසිය යුතුය. මෙත්තිය එහි ආරම්භක පදනම බව සිහිකළයුතුය. ඒ සඳහා මෙහි සඳහන් දහම් කරුණු උපකාර කරගැනීමට අධිෂ්ථානයක්, ජීවිතය තුළ ගෙඩිනගා ගන්නට වැයම් කළ යුතුය.

තෙරුවන් සරණයි..!

ජොල්ලයේ බෙදා හැරීම ජ්‍යෙෂ්ඨ.

ගෝතම මුති දහම රන්මිණි
අතැගිලි එකට බැඳු නමදින
මිදුමට සසර සයුරන් හොඳ
විදුසුන් නැණුස දුල්වන සොඳ

පහණක්ය
වෙහෙරක්ය
පහුරක්ය
මිතුරක්ය

දානෙට බණට මළ ගෙදරට තුද ගුණය
මගුලට පිරින් ගෙදරට දම් රසය
මනුලාව තැගෙන්නා වූ මිසදිටුව
ගෝතම මුති දහමේ හැසිරෙමු උදේ

කවා
දෙවා
දුවා
හවා

වෛර කුෂ්ධ බිඳ සමවත් සුවය
නිවත් රසය ලැබ දුන් ගොතම
සුපසන් දිවි මගට මෙත් සිතක්
උගනිමු ගොයුම් ගොත් දම්කඳ සිත

සඳා
සමඳා
සඳා
පහඳා

ධර්මය පිංචතුන් හට දිව
අනද තෙරුණ් ගොත් සසුනේ
ලෝතතු සබැං ලෙස පෙන්වා
දියතෙහි පසිද කරනට මං

මසුවක්ය
කප්රසකය
බණ පදය
විවරවිය

